

Sdílení dobré praxe v oblasti transparentnosti voleb probíhá v Kosovu již sedmým rokem. Co se podařilo v roce 2024?

11.12.2024 - | Transparency International ČR

Úspěšná spolupráce TI ČR a KDI v Kosovu se dlouhodobě věnuje právě oblasti politických financí a monitoringu předvolebních kampaní. Vzhledem k politické nestabilitě v Kosovu, kde se volby konají poměrně často, je kladen velký důraz na transparentnost financování volebních kampaní a na prevenci možného zneužívání veřejných prostředků.

Kontinuální legislativní a advokační práce

Aktuální projekt Podpora implementace zákona o financování politických stran a monitoringu předvolebních kampaní v Kosovu navazuje na dlouholeté legislativní a advokační aktivity.

Poté, co se v minulých letech podařilo prosadit zásadní zákon na podporu transparentních předvolebních kampaní, bylo cílem letošních snah analyzovat implementaci tohoto zákona a na základě toho identifikovat slabiny této legislativy a reálné praxe. Tato analýza má sloužit jako zásadní materiál pro návazné advokační aktivity.

Analýza byla představena také v rámci pracovní cesty do Prahy, které se v listopadu 2024 zúčastnili zástupci KDI a kosovského dohledového úřadu Central Electoral Commission (CEC).

Kromě advokační stránky této cesty byl čas věnován také legislativním specifikům a trendům jak v Česku, tak v Kosovu. Zástupci KDI a CEC měli příležitost setkat se s členem českého Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (ÚDHPSH), s nímž diskutovali o klíčových právních a legislativních výzvách, které se týkají volebního procesu.

„Hlavním tématem setkání byly výdaje na kampaně třetích stran, jejich vliv na průběh voleb a rizika, která mohou vzniknout v důsledku nedostatečného dohledu a transparentnosti těchto financí,“ vysvětluje projektová manažerka TI ČR Lucia Vilimovská.

Kromě toho zástupci diskutovali o efektivních metodách sledování a kontroly výdajů v průběhu volební kampaně, aby byla zajištěna rovnost příležitostí pro všechny účastníky volebního procesu.

V závěru pracovní cesty proběhlo setkání s poslankyní Lucií Potůčkovou (STAN), členkou ústavně-právního výboru a členkou řady meziparlamentních skupin, která se podělila o zkušenosti z českého volebního systému a diskutovala o podobnostech a rozdílech mezi českým a kosovským volebním právem.

Hlavními tématy jednání byly specifika českého volebního zákona a jeho aplikace v praxi, ale i přípravy na nadcházející volby v Kosovu v únoru 2025.

Sdílíme do Kosova dobrou praxi z Česka

Druhou velkou kapitolou letošního projektu bylo posilování kapacit – jak právě členů kosovského dohledového úřadu, tak ale také budoucích ambasadorů monitoringu předvolebních kampaní v Kosovu.

Součástí pracovní cesty zástupců CEC bylo speciálně navržené školení zaměřené na monitoring voleb s důrazem na sledování finančních výdajů jednotlivých kampaní a zhodnocení transparentnosti kandidátů a politických stran.

„Školení bylo navrženo tak, aby pomohlo účastníkům lépe porozumět metodikám, které mohou použít při vyhodnocování kampaní, a jak správně aplikovat pravidla týkající se financování volebních kampaní a vyhnout se případným nejasnostem nebo manipulacím,“ objasňuje Lucia Vilimovská.

V červenci proběhla pracovní cesta zástupců TI ČR do Kosova, kde proběhla série školení pro vybrané ambasadory, kteří měli být vyškoleni na monitoring předvolebních kampaní. Od června 2024 byla vnitropolitická situace v Kosovu komplikovaná a hrozilo vyhlášení předčasných voleb, nakonec však došlo k vyhlášení voleb až na únor 2025.

Na základě červencových školení, která se věnovala základním právním parametrům předvolebních kampaní v ČR a v Kosovu, práci s otevřenými zdroji a s různými daty a v neposlední řadě způsobům, jak monitorovat předvolební kampaně v online prostředí, vznikla příručka pro monitoring předvolebních kampaní v Kosovu, která má sloužit jako návodný dokument, jak krok po kroku sledovat utrácení politických stran v Kosovu před volbami z veřejně dostupných zdrojů.

Více než deset let monitoringu předvolebních kampaní v Česku

TI ČR má dlouholeté zkušenosti s monitoringem předvolebních kampaní, a to díky projektu transparentnivolby.cz. Již v roce 2012 jsme hodnotili transparentnost první přímé volby prezidenta v Česku a od té doby aktivně sleduje všechny volby v naší zemi.

Základní myšlenkou je snaha poskytnout široké veřejnosti otevřené hodnocení transparentnosti kampaní před samotnými volbami. Za uplynulých deset let jsme tak v TI nasbírali jedinečné mezinárodní i lokální zkušenosti a vytvořili jsme unikátní metodiku pro posuzování transparentnosti kampaní.

Za pomoci našich expertních partnerů ze společnosti Gerulata také zachycujeme trendy v oblasti dezinformací, médií a politického marketingu s přesahem do digitálu i proměnu politických strategií.

Hodnocení se tak stalo jedním z pravidelných příspěvků TI ČR ke zlepšování politické kultury v Česku a apelem na politické představitele, aby zvyšovali svou politickou integritu místo snahy obcházet pravidla a pohybovat se mnohdy za hranou zákona.

Spolupráce a výměna informací z Kosova jsou pro nás užitečné a inspirativní, například ve spojitosti s již zmíněným projektem transparentnivolby.cz, který nám umožňuje připravit se na rizika a trendy, které mohou nastat i v českých volbách.

Poděkování za podporu

Tento výstup vznikl v rámci projektu realizovaného z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci programu Transition Promotion.

<https://www.transparency.cz/sdileni-dobre-praxe-v-oblasti-transparentnosti-voleb-probiha-v-kosovu-ji-z-sedmy-m-rokem-co-se-podarilo-v-roce-2024>